

MEMÒRIA CONTRA LA IMPUNITAT DE LA TORTURA.

L'ESPAI DE LA JEFATURA SUPERIOR DE POLICÍA DE VIA LAIETANA

ANTECEDENTS

La Memòria democràtica té avui un protagonisme creixent. S'uneixen dues variables significatives: per una banda, la conjuntura política i per l'altra, un relleu generacional, on terceres i quartes generacions exigeixen superar l'oblit i la manca de polítiques públiques a que van ser sotmeses les generacions anteriors degut al model de transició política a la sortida del franquisme.

En aquesta direcció cal assenyalar la llei estatal de "Memòria històrica" (2007), les successives lleis catalanes de Memorial Democràtic (2007), la de fosses (2009) i la de reparació jurídica (2017) i el projecte de llei integral que proposa aglutinar totes les normes sobre memòria democràtica i que impulsarà la Generalitat a retirar la simbologia franquista que resta als carrers i places de Catalunya, anul·lar condecoracions i suprimir els noms de carrers en homenatge a personatges vinculats amb les dictadures i els crims de lesa humanitat, tot i que els consistoris s'hi oposin.

El Congrés de Diputats aviat debatrà la nova llei de la Memòria històrica per acostar-la als estàndards europeus, amb l'exhumació de les restes del dictador Franco del *Valle de los Caídos* i el compromís de declarar nuls tots els judicis polítics franquistes, atès que el Parlament ja va declarar nuls els Consells de guerra fets al nostre país.

Mentrestant la ciutat de Barcelona, com a capital de Catalunya ha avançat darrerament en dignificar els espais vinculats a la repressió durant la dictadura. Aquest seria el cas de l'espai dedicat al castell de Montjuïc als afusellaments fruit de judicis sumaríssims. I també, recentment, el buidat de la Model per retornar-la a ús ciutadà i espai de la memòria dels presos polítics, socials i els seus familiars.

Entre d'altres, resta però un lloc emblemàtic pendent de dignificació. La *Jefatura Superior de policia* de Via Laietana que va ser l'espai d'impunitat en el qual van actuar els membres de la *VI Brigada Regional de Información Social*, coneguda com la brigada político social, una autèntica policia política de la dictadura. El mateix espai on van tenir lloc els interrogatoris violents acompanyats de maltractaments i pràctiques de tortura a milers de militants antifranquistes.

La reivindicació d'aquest espai ve de temps enrere (dècada 2000-2010) per part de l'Associació d' ex-Presos polítics del Franquisme amb cartes adreçades al ministre Rubalcaba i al conseller Saura; o de la Comissió de la Dignitat a través del grup d'Esquerra Republicana a l'ajuntament de Barcelona per adreçar-se al Congrés. Més tard encara, el 2013, hi hagué un intent de col·locació simbòlica d'una placa de memòria i, finalment, l'1 de juny del 2017 s'aprovava al Congrés una proposta no de llei, només amb el vot en contra del Partit Popular, per convertir la *Jefatura de Policia* de Via Laietana en un centre memorial i

documental dedicat a difondre el coneixement i la memòria sobre la tortura policial practicada durant la dictadura. Al mateix temps, es reclamava que en un període de sis mesos es traslladés còpia dels arxius històrics de la policia (VI Brigada Regional d'Informació Social) a l'Arxiu Històric Nacional de Catalunya on s'integrin: fitxes, atestats, declaracions, ordres, reglament intern, correspondència i altre material d'interès.

El canvi de correlació de forces en la representació política al Congrés de Diputats fa que sigui el moment de donar una empenta definitiva a una reclamació ciutadana no acomplerta.

Per tot això, els sota signants, represaliats a la Comissaria, historiadors/es, representants de l'advocacia, de grups i centres d'estudi universitaris, de les entitats memorialistes, de les associacions professionals d'arxiviers i dels sindicats,

RECLAMEM:

- 1. La resolució immediata de l'acord aprovat pel Congrés de Diputats l'1 de juny del 2017 que comporta:**
  - a. El trasllat de la dotació policial a un altre centre.**
  - b. La còpia i accés dels arxius policials del franquisme a la Generalitat, amb la reclamació pertinent de la Subdirecció General d'Arxius i Museus.**
  - c. La conversió de l'edifici en un centre de denúncia de la impunitat i la tortura durant el franquisme.**
- 2. L'aplicació de les competències de l'Estatut pel que fa a salvaguarda del patrimoni arquitectònic i cultural.**
- 3. L'inici de les actuacions necessàries per garantir la preservació patrimonial de l'edifici, en els seus espais més emblemàtics, com ara la declaració immediata de l'edifici com a bé Cultural d'Interès Local (i BCIN i altres figures protectores).**
- 4. La transferència de l'edifici a la Generalitat i/o l'Ajuntament.**
- 5. L'elaboració del projecte de museïtzació i un pla d'usos per l'edifici.**
- 6. La instal·lació immediata de plafons exteriors i la informació a les webs de la Generalitat i l'Ajuntament sobre el significat de l'edifici. I l'aixecament al davant d'un monument contra la tortura policial, aprofitant la remodelació de via Laietana.**

Barcelona, gener de 2019